اگر ویرسنک جوابی باصوابی آچاجقدر هنرلذت بابنی

رساله مهمه

بسم الله الرحمن الرحيم

جمله کورکام صفتلار برله صفتلانمق الله تعالی اوزو ینه کنده مخصوص ور عالم
وعملرنک ترتیبین فرض ایلدی اول الله تعالی اوزینک بندهلرینه ودخی الله
تعالی نک رحمتی وسلامی لولاك لما خلقت الکونین برله مخصوص اولغان رسو
لی اوزرینه اولسون واول رسول نک ایو جماعتنه وآنک دینی ایله مشرّف اولوب
صحبتنده اولان کمسنهلر اوزرینه اولسون وبعد بو فقیر وپر تقصیر نفس
وشیطانه اسیر علم وکمالتدن یسیر عقل وتفکری قیصرنک خاطرینه خطور ایلدی
یکم تحقیقا معلوم ور بیزم بو دیارمزنک اکثر خلقی نک جهالتندن اوتری لذت
وفایده آلورلق بر کتاب ورساله نه اخلاقدن ونه غیریدن کورلمشدور کرچه
تورکی رسالهلر چوق اولسه ده فصاحت وبلاغت ایله فارسی وعرب لغتلارنی
اختلاط ایلمك سببلی عوام ناس اوزرنده افاده واستفاده بولنمامشدر ناکاه
بلبل طبع کلستان صدقه جاریه نك کلشننه بیقرار اولوب اغاز ایلدی کم نوله
بر رساله مهمه ترتیب ایلیم علم وعقیده واخلاقدن اوزمزنك دیارمز لغتنچه

عیان ایلایم نظر کرامت ایله نظر ایدن شاید غیبنی ستر ایدوب وخطالر
ینی عفو ایدوب صوابه تأویل ایلر دیو حسن ظن ایدب بر مجموعه
جمعنه نصب خاطر ایتدم وبر قاچ اخلاق کتابلارینک معتبرلرندن ترجمه
قیلوب مفهوملرینک بعضی لرینی بیان ایتدم زیره هر علومده بلوغ
کمال امر محالدر ومحض خیالدر نتکیم دیمشلردر *شعر* کسب قابل دکلدر
جمیع فنون *کشی بلک بلک ایدرسه جد وطلب *لازم اولان نفایسی اخذ
ایت *دخی نفس نفیسه ویرمه تعب *مالایدرك كله ولایترك كله فحواسنچه
بو کتابه توجیه نظر ایدن فی الجمله فضیلت علوم اخلاقدن بی بهره ومحروم
اولماز هر جبالدن بر غبار وهر بحردن بر قطره کمتر حاصل ایدر کر
چه بو رساله ده مذکور ومعلوم اولنعان سوزلار اوزکا مشهور کتابلارده
حددین تجاوز اولسه ده دریاتوبندکی کوهرننک فایده سی دریایقاسنده
ساکن کمسه کا حاصل اولمز وترتیب قیلندی اوشبو رساله اوچ باب
اوزرینه اولکی باب عقیده لر بیاننده ایکنچی باب آدم اوزرنده
بولعان اینکو ویاوز خلقلار بیاننده اوچونچی باب طشره ده اولعان
عمل لرننک مثاللری بیاننده ودخی علم استمک هر مؤمن ایر کا
ومؤمنه خاتون اوزرینه فرضدور بس علم اوکراتوچی ننک اوکرا
تماکلکی واوکرانوچی ننک اوکرانماکلکی اوشبو ترتیب اوزرینه
اولسه یعنی اول اعتقاد علمن ایکنچی اخلاق علمن اوچونچی طشره ده اولعا
ن عمل لرنی اوکرنمك واوکرتمك اوزرینه اولسه هر ایکیسی کنهکار اولور
لر بلکم کفر خوفی اولور انکچون برکمسه اوزینک ایمانه ضرر وفایده
کتوراچی لفظلرنی بلمکدن مقدم طشره ده اولعان عمل لرنی اوکرانسه

یعنی فرض واجب سنت مستحب کبی البته انك اوز رینه کفرخوفی
اولور واوکرانوچی کمسه نك اوز رینه کفرخوفی اولماقلیغی اوکرانوچی
کمسه نك کفر رینه رضا اولماقلغندان پیدا اولناشی دور وکفره رضا اولمق
کفردور وبونك کبی حرام ومکروه شیلاره رضا اولمق حرام ومکروه هلدور
غیریلاردخی بویله در *باب* اوّل ایمان نك وعقیده لارننك بیاننده
دور ایمان دیدکمز لغتده مطلق راستقه توتماق دیکان معناده در والله
تبارك وتعالی ننك وما انت بمؤمن لنا دیکان قولی بونکا دلیلدور وبو آیت
شریفه ننك معنای ظاهره سی بودورکه یعنی ایمس سن سن بزلارنی
راستقه توتقوچی دیو معناوبر مشلاردر واما اصطلاحده ایمان دیدکمز
رسول علیه السلام نك الله تعالی طرفندن کیلتورکان شیلارنی کونکل براه
راستقه دوتوب وتل ایله اقرار ایلمکدر واما کفر دیدکمز لغتده قارشمق
دیکان معناده در اصطلاحده عاقل وبالغ اولان کمسنه رسول علیه السلام نك
الله تعالی طرفندن کیلتورکان شیلارینه ایناناماس سزلغی دربونکا بنا
دین خصوصنده اشانماقلغی فرض اولغان شیلرکا اشانمسه یاکه شك
ایلسه ویابو شیلارکه هیچ التفات ایتمیوب بونلری بلمك واوکرانمك قصد
نده اولمسه نعوذ بالله تعالی اول کمسه کافر اولور وبو ایمان نی وعقیده نی بلمس
سزلك ایله وبلمدم دیمك برله عاقل وبالغ کمسنه عذابدن قوتلمز
ودهی بو ایمان دیدکمز ایکی نوع اوزرینه در برینه ایمان اجمالی وبرینه
ایمان تفصیلی دیرلر اما ایمان اجمالی دیدکمز الله تعالی بیورغان شیلرکا اینا
نوب وبویون صونوب وقبول ایدب نهی ایلکان شایردن طیلمقدر واما ایمان
تفصیلی دیدکمز کونکل برله ایناتوب وتل ایله اقرار ایلمکدر الله تعالی نك

ایمان لغتده

اصطلاحده

کفر لغتده واصطلاحده

ایمان اجمالی

ایمان تفصیلی

یارلغنده

بارلغنه وبرلکنه وفرشته‌لرینه وکتابلارینه وپیغمبرلرینه وآخرت کونینه
وتقدیرنینک ایدکوسی ویاوزی الله تعالیدن ایرکانلکینه واولکاندین
صونک تریلمککا وقیامت کونده ایدکو ویاوز عمللرنینک جمله سندن
حساب اولناچغینه وعمل‌لر اولچانه‌تورغان میزان ترازوسی نینک وارلغینه
وجنت جهنم نینک حاضرده یراتلمش وبار ایرکانلکینه بو ذکر ایدلکان
شیلرجمله‌سی حق وراستدر الله تبارک وتعالی بردور ذاتنده وصفاتنده تنکدا
شی یوقدور وجمله کمچلکلردن پاکدور دوجه درومونکسزدر اول
الله تعالی غیرکمسه‌دن آنادن تووعمدی واوزندن هیچ کمسه توغرلمدی
قدیمدر یعنی اولی یوقدور وباقیدر یعنی آخری یوقدور هیچ کمسه‌کا
محتاج دکلدور واوخشامس الله تعالی کا هیچ برنسنه خالقیتده والوهیتده
وربوبیتده وبونک کبی فعللرده وجمله کمچلکلردن منزهدر اوزینینک
مخلوقاتنینک جمله سندن برسینه اوخشامدی ومخلوقاتنینک هیچ برسی
الله تعالی کا اوخشامدی ذاتیه وفعلیه صفاتلارنده وذاتیه صفتلاری دید
صفات ذاتیه
کمزنینک اولکسی تیریکدور اول الله تعالی تیریکلکی بزم کبی جان
وتن برله دکلدور اوز قدرتی برله تیریکدور وایشتکوچیدور
ایشتماککلکی بزم کبی قولاق برله دکلدر وکورکوچیدر کورماککلکی
بزم کبی کوز برله دکلدور وقلا کوچیدور وهرشیکا کوچی یتکوچیدور
صفات فعلیه
وسویلاشکوچیدر ازلده واول دخی بزم کبی تل برله دکلدور جمله‌سی
اوز قدرتی برله‌در وفعلیه صفتلارینینک جمله‌دن بعضی لری اول تکوین‌در
یعنی بارقیلماقدر ویاراتلماق ومخلوقات اوزرینه رزق ویرمک وغیری
بونلارکبی وعاقل وبالغ کمسنه الله تعالی نی اوشبو ذکر ایتلکان صفتلر

برله تانوب واعتقاد ایلمکنی ایمان تفصیلی دیرلر وبو ایمان ایله صفتلنمغان
کمسنه مؤمن کامل الان صانالمز ودخی معلوم اولاکه حقیقتده ایمان اوچ
درجه ومرتبه اوزرینه در اوّل درجه سینه ایمان تحقیقی دیرلر وبو ایمان
تحقیقی دیدکمز اوشبو ذکر ایتلکان صفتلار برله الله تعالی نی طانوب
وراستقه توتماقدر حتی شول مقدار کاچه جمله عالم خلقی بوذکر ایتلکان
ایمان اوزرینه خلاف اعتقاد ایلسه لر کونکلینه شک کیلتورمز وتصدیقنی
زایل ایلمس بو ایمان تحقیقی تابلمس مکر تابور الله تعالی ننک
سویکان بنده لر ونده ایکنچی درجه سینه ایمان استدلالی دیرلر
وبو ایمان استدلالی دیدکمز دنیانک ودنیاده اولغان مخلوقلت ننک وار
لغندن الله تعالی ننک وارلغنه دلیل استمکدر البته بو مخلوقلار اوزندن بار
بولغان بولنلری وار ایدی چی بر الله وار دردیو ودخی دلیل استمکدر الله
تعالی ننک وارلغنه دنیانک ویر ایله کوک ننک بوزلماینچه تورک تورماقلغندن
بونک مثالی فرضا بر نسنه یی کورمکدن بیلنور کوز نک وارلغی وایاق
اِزنی کورمکدن بیلنور آدم یا که حیوان ننک یورکان بولماقلغی اوشبو
روشچه بر نسنه نک بارلغندن ایکنچی نرسه نک بارلغنی بلمک اوزرینه
دلیل استمک ودلیل ایله بلمک دیرلر ودخی الله تعالی نک برلکینه دلیل
استمکدر یای ایله قش نک ویاز ایله کوز نک خلافسز اوز وقتلرنده
کیلمک لکندن بور وشچه الله تعالی نی تانغان کمسه نک ایمانی هم جمله عالم
خلقی خلاف لک ایلکان زمانده زایل اولمز بو ایمان تابلور تقوی مرتبه
سنک اورتاچاقلیسی برله صفتلانغان کمسنه لرده اما ایمان تحقیقی
ایمان استدلالی دن قوتلی وارتوغراقدر اوچونچی درجه سینه ایمان

ایمان تحقیقی

ایمان استدلالی

دلیل ننک معناسی

تقلیدی دیرلر و بو ایمان تقلیدی دیدی کم آتا بابالرنك مسلمان اولوب کیلکا
نلکلاریدن کنه مسلمان اولوب یورمك هیچ بر دلیل سز وحجتسز محض کشی
لردن ایشتما کبی الله تعالی بردر دیو یورا ماهیچ بر دلیل وحجتکا قادر
اولمس بو ایمان تقلیدی بیك ضعیف ایماندر واوشبو ایمان ایله عمرنی اوتکار
کان کمسه کا بیك ضور قورقنچ واردر اولوم ایسرکلکی بر له عقل کتکان زما
نده شیطان بونی بیك بنکل آلورودخی بو ایمان تقلیدی بیك آز غنه شبهه
کرمك ایله اوزکارور آدم نك ویا که شیطان نك شیك کا توشرماکی
بر له زایل اولور بو زمانلارده عوام اهلی نك کوبراکی اوشبو ایمان تقلیدی
اوزرنده در بس عاقل و بالغ کمسنه کا ایمان تحقیقی و ایمان استدلالی بر له
ضغتلانمق لازمدر یوق ایرسه کافرلر کبی جهنم ده منکو قالمق قورقنچی وار
در بو تقدیرده ایمان استدلالی فرضدر هر موءمن وموءمنه اوزرینه
آدملارنك وشیطان نك وسوسه سندن قتولورلق مقداری یا رب بز ضعیف
بندلرنکی شیطان نك وسوسه لرندن قورتار وب حفظ وحمایتنکده ایله
ودخی بو ایمان استدلالی ایکی قسمدر اولکسی عقل درنتکیم ذکر
ایتلدی یر کوك نك دالنچه تورنك تورماقلغندن الله تعالی بر
و بارلغنی بلمك دیو ایکنچیسی نقل در مثلا الله تعالی نك برلکنه اخلاص
سوره سی بر له دلیل استمکدر ودخی معلوم اولا که حقیقتده شریعت
نك حکملری بشدر عاقل و بالغ اولان کمسه که بلمکلکی لازم اولان فعل
لرسکزدر فرض واجب مباح حرام مکروه تحریمی مکروه تنزیهی
در بو فعللر اوزرینه عاقل و بالغ کمسنه همیشه مکلفدر بس اویله اولسه
لازمدر بو فعللرنی برسندن ایکنچیسنی آیروب بلمك مثلا فرض

دلیل عقلی

دلیل نقلی

بولعان فعلنی فرض دیو بلمك واعتقاد ایلمك واجب اولعان فعلنی واجب
دیو بلوب اعتقاد ایلمك واوز کالری دهی بویله در اوشبورو شبچه بلوب
اعتقاد ایلمکان کمسنه کا کفر خوفی وار در بلکم کفر در انکچون بر کمسه
بوسکز فعللرنی برندن ایکنچیسنی آیروب بلمسه مثلا حرام اولعان
فعلنی سنت یا که مستحب دیو اعتقاد ایلسه وسنت مستحب اولعان
فعلنی حرام وبدعت دیو اعتقاد ایلسه البته اول کمسه کافر اولور نعوذ
بالله تعالی بس بوفعللارنی تعریفلری برله بلمك لازم در مذکور فعل فرض
لرنك اولکسی فرضدور واول فرض دیدکمز قرآن آیتی برله یا که
حدیث متواتر برله ویا که اولوغ مجتهدلرنك اتفاقلری برله بر کلمش
فعل در بو فرض بولعان فعلنك مثالی هرکمنك اوزینه حاجت اولعان
علمنی اوکرنمك وبلمکان کمسه که اوکرتمك وطهارت آلمق وجنابتدن
غسل ایتمك وبش وقت نماز اوقمق ونصاب مقداری مالی بولعان کمسه
زکوة ویرمك وکوچی یتکوچی اولسه حج ایتمك وغیریلار کبی وبو
فرض اولعان فعلنی قیلعان کمسه کا ثواب اولور ترك ایتکوچی کمسه کا
اوت برله عذاب اولور انکار ایلا کوچی کمسه کافر اولور نعوذ بالله
تعالی ایکنچیسی واجب در واول واجب دیدکمز شبهه لی دلیل برله واجب
بر کلمش فعل در مثالی نماز ایچنده بولعان رکنلری عدللمك وایکی عید
نمازنی اوقمق وفطر صدقه سنی ویرمك وقربان بوغازلمق وغیر واجبلر
کبی وبو واجب اولعان فعلنی قیلعان کمسه کا ثواب اولور ترك ایتکوچی کمسه
کا اوت برله عذاب اولور انکار ایلا کوچی کمسه کافر اولماز اوچونچیسی سنت
در واول سنت دیدکمز پیغمبر علیه الصلوة والسلام دایم قیلیق ایلکان فعل در

مثالی بش وقت نمازنی جماعت برله اوقمق اذان واقامت ایتمك ونکاح
سنت زماننده مسلمانلره بیدرمك کبی وبو سنت اولغان فعلنی قیلغان
کمسه کا ثواب اولور ترك ایتکان کمسه قیامت کوننده رسول الله نك
مستحب شفاعتیندان محروم اولور دورنچی سی مستحبدر واول مستحب دیدکمز پیغمبر علیه السلام عمرشریفلری نك کوبراك زمانلرنده ترك ایدب
بعضی زمانلرده ایلکان فعل دور مثالی ایکندی ویسیغ نمازلرندن اول اوقله
تورغان دورتار رکعت سنتلر کبی وتهجد نمازنی واشراق نمازی ونافله
روزه توتمق وصدقه ویرمك وغیر بونلر کبی در وبو مستحب اولغان فعلنی
مباح قیلغان کمسه کا ثواب اولور ترك ایتکوچی کنهکار اولمز بشنچی سی مباح
دور واول مباح دیدکمز بر فعل در قیلغان کمسه کا ثواب اولمز ترك ایتکوچی
کنهکار اولمز آلتنچی سی حرام در واول حرام دیدکمز قرآن آیتی برله
حرام نهی ایتلکان یعنی طیلنغان فعل در مثالی کفر لفظلری وکفر فعللری وحالکا
واقع اولغان علمنی اوکرنمکنی ترك ایتمك واخلاق ذمیمه لرنی
اوکرنمك یعنی بدعت حسد کبر ریا بخل کذب غیبة زنا ویتیم مالنی
یمك وامانتکا خیانت ایتمك وغیر بونلر کبی وبو حرام اولغان فعلنی
قیلغان کمسه کا اوت برله عذاب اولور الله تعالی دن قورقوب ترك
ایتکوچی کمسه کا ثواب اولور حرام اولغان فعلنی حلال دیکان کشی
کافر اولور نعوذ بالله تعالی یدنچی سی مکروه تحریمی در یعنی حرام
مکروه تحریمی غه یقین بولغان مکروه در واول مکروه تحریمی دیدکمز آیت نك یا که
حدیث نك معاسنده الوع امام لر اختلاف ایلمك سببلی شبهه لی دلیل برله
طیلنمش فعل در مثالی واجب اولغان فعللرنی ترك ایتمك در بو مکروه

تحریمی بولغان فعلنی قیلغان کیشیگه عذاب اولور حلال ایچون ترک ایتکو
چی کیشیگه ثواب اولور حلال دیگان کیشی کافر اولمز سکزنچیسی مکروه
تنزیهی دور واول مکروه تنزیهی دیدیکمز شول فعلدر قیلغوچی کیشی
گنهکار اولمز بلکه قیامت کونینده شلته ایدرلر مثالی ماچی و سیچقان ییدین
کیدین قالغان طعامنی ییمک و نماز ایچنده سجده اورنیدین غیری یوکا باقمق
و سنت مستحب اولغان فعللرنی ترک ایتمک کبی دربس هر مؤمن کیشیگا
بو مکروه بولغان فعللرنی هم قیلماسلق لایقدور بو سوزلر جمله
سی علم و عمل برله معتبر اولغان عالملرنینک اصول کتابلرنده ثابتدور

باب ثانی ایکنچی باب ادم اوزنده اولغوچی خلقلار بیانندهدر بلکیل
کم ادم اوزنده ایکی تورلی خلق واردر برینه اخلاق حمیده و برینه اخلاق
ذمیمه دیرلر اخلاق حمیده دیدو ایذکو خلقلر ایدرلر و اخلاق ذمیمه دیدو یاوز
خلقلار ایدورلر آیت و حدیثدن تتبّع و تفتیش ایدوب یعنی تیکشروب
ادم اوزنده آلتمش تورلی یاوز خلقلارنی تابمشلردر امّا بو بزم رساله
مزده جمله سنی ذکر ایلمک بیک عسیر اولدیغندن بونلرنینک نیکزلری
و انالرینی ذکر ایدوب اکتفا ایلدی هر کیشی بو رساله ده ذکر
ایدلمش یاوز خلقلردن حذر و ایذکولری برله عمل ایلسه جمله سیندن
خلاص اولدی پس عقل و بالغ اولان کیشی بو یاوز خلقلردن صاقلانمسه
قیلغان ایذکو عمللرندن فایده اولمز و ایذکو عمل ایلمکان کیشیگا
الله تعالی جنت ویرمز والله تبارک و تعالی ایذکو عمللرنی سبب ایلامشدور
جنتکا کرمککا تلکیم بیورور وتلك الجنة التی اورثتموها بما کنتم تعملون والله
نعه ذلک عادتی دنیاده هم بویله در یعنی برنرسه نی برنرسه گا سبب ایتمشدور

مکروه تنزیهی

مثلا یالا بولماقغه داتون آلوب جماع ایلمکنی وتویماقلقغه طعام یمکنی
وصوصون قانماقلقغه صو ایچماکنی سبب ایلمشدر بس اینکو عمل قیلما
ینچه اوجماحقه کرمکنی امید ایلکان کمسه نینک مثالی داتون آلوب جماع
ایتمایینچه یالا بولماقنی امید ایلکان کبی در واما الله تعالی نینک بو سببلاردن
غیری یاراتسه هم قدرتی وار در لیکن عادتی جاری اولماشدر
ودخی معلوم اولا که یوقاریده ذکر ایتلکان اخلاق مذمومه دیدکلار
مر نینک اولکسی کفر در یعنی حق دینکا انکار ایلمکدر نعوذ بالله تعالی
ایکنچی سی بدعت دور اوچونچی سی ریا در دوردنچی سی کبر در بشنچی
سی حسد در التنچی سی بخل در یدنچی سی اسراف دور بو یاوز خلقلار
برابرنده اینکو خلقلار دخی وار در آثار عه اخلاق حمیده دیرلار وبو اینکو
خلقلار نینک دخی نیچکزلری وانالری یتی در اولکسی ایماندور کفر برابرنده
در ایکنچی سی سنت در بدعت برابرنده در اوچونچی سی اخلاص در ریا
برابرنده در دوردنچی سی تواضع در کبر برابرنده در بشنچی سی نصیحت در
حسد برابرنده در آلتنچی سی سخاوتدر بخل برابرنده در یدنچی سی
مشروعدر اسراف برابرنده در ودخی معلوم اولا که بو ذکر ایتلکان اینکو
ویاوز خلقلارنی تعریفلاری برله بلمک یعنی نی نرسه ایرکانلیکلارنی بلمک
هر مؤمن ومؤمنه اوزرینه دین خصوصنده اولغان امرلارنینک حاجتلی
راکی در زیره اینکو خلقلار عملارنی اصلاح اوزرینه یعنی توزاتمکگا
مقتضی در وقوتلی در ویاوز خلقلار عملارنی فساد ایرشدرمککا یعنی بوز
ماقلقغه مقتضی در ایمدی لازمدر هر مؤمنگا بو ذکر ایتلکان اینکو ویاوز
خلقلارنی تعریفلاری برله بلوب حمیده سی ایله عمل وذمیمه سندین حذر

ایلمك ابدی فوز وسعادته اولاشمق اوزره مراد ایلکان کمسه کا بس ایمدی
بلکل من کوریتی یا اوز خلقلار نك اولکسی کفر در معناسی کتابنك اولنده
ذکر ایتلمشدر وبو کفرنك ضرری شول مقدار در که کفر سببلی ادم جنتکا
کرمکدن محروم اولور وجهنمده ابدی قالور قیلغان ایزکو عمل لرینك
هیچ فایده سی اولمز وایکنچی سی بدعتدر واول بدعت دیدکمز نك
ایکی معناسی واردر بر معنی سنه بدعت لغوی وبرینه بدعت شرعی دیر
لار اما بدعت لغوی نك معناسی مطلق یوقدن بار اولمش دیمکدر مجرد بو
معنا ایله بدعت مذموم دکلدر مذموم اولغان بدعت بدعت شرعی در
واول بدعت شرعی دیدکمز دین خصوصنده وعبادتده اولغان امرلرنی
آرتدرمق یا ایسه کمتمك رسول الله نك وصحابهٔ کرام نك قولا وفعلا
صراحة واشارة اذنلارندن باشقه وبو دخی ایکی قسم در برقسمی اعتقادا
تده وبرقسمی عبادتده در واعتقادده اولغان بدعت اکبر کبایردندر یعنی
الوغ کناهلارنك الوغراقیدور حتی زنا ایلمك وناحق یره آدم اولتور
مکدن کناهی الوغدر بونك مثالی اوشبو کتاب نك اولنده ذکر ایتلکان
عقیده کا مخالف اعتقاد ایلمك کبی در وبدعت شرعی یعنی عباداتده
اولغان بدعتلرنك ضرری شول قدر در که الله تعالی بدعت اپاسی نك
فرض ونافله عمل لرینك هیچ برنی قبول ایلمس واسلام زمره
سندن چقار دیو حدیث شریف ایله ثابتدر وبو بدعت شرعی نك
مذموم لکینه قرآن شاهددر قوله تعالی ام لهم شرکاء شرعوا لهم من الدین
ما لم یاذن به الله بس بونکا بناء عاداتده اولغان بدعتلر مذموم دکلدر مذموم
اولغان بدعت نك مثاللری رغایب وبراءة کیچه لر وقدر رغایب وبراءة

کفر

بدعت لغوی

بدعت شرعی

بدعت عادی

بدعت حسنه

نمازی دیو نماز اوقمق وقرآن شریفنی وتسبیح وتهلیل کبی شیلری اجر برله اوقمق کبی دروحی بو بدعت اولغان فعل لرکاه وقتده اینکو لکدن صایلور مسجد اوزرینه مناره یاصامق ومدرسه یاپمق کبی وبعضی وقتده واجب اولور ملاحدلرنك وفرقهٔ ضالهٔنك اعتقادلرینی رد ایچون کتاب تصنیف ایلامك ودلیل لر نظم ایتمك کبی ووحی معلوم اولا که یوقاریده ذکر ایدلمش یاوز خلقلرنك اوچونچیسی ریادر واول ریادیدکمزنك معناسی آخرت عملی برله دنیا فایدهسن اراده ایلامك در

ریانك نوع لری بش در

آدملردن وبور یادیدکمز بش نوع اوزرینه اولور

ریانك اولكی نوعی

اولکی نوعی صورت ایله اولور مثلا بر کمسه آدملر آراسنده ضعیفلکنی اظهار ایدوب وچتق یوزلی کورکاز ور وبوندن اراده قلور آدملر بنی بوکمسه الله تعالیدن قورقوب وآخرتنی همیشه یادنده توتوب کامل اجتهاد ایله عبادت ایده ایرکان دیو ایتسونلر دیمکنی وایکی ایرنني قوری ایدوب ضعیفلك وآقرونلق ایله سویلار وبوندن اراده قیلور ادملر بنی بوکمسه دوام روزه توتمق ایله مجالی وقوتی قالمامش دیو ایتسونلر دیمکنی

ریانك ایکنچی نوعی

ایکنچی نوعی کیم وجامهلر ایله اولور بونك مثالی نهکیم جون وملّه وآق کیملر کیوب وباشلریغه سلّه اور ورلر بو فعللردن مرادلری خدا رضاسی اولسن بلکه ادملر قاشنده متقی اولوب وانلرنك نذر ونیاز وتصدقلرون الق اولور ووحی بوملّه وجون کیملرنك نفیس ونازك وقیمت بهالی اولغانون طلب ایدرلرا کر جوان وغلیظ کیسهلر بایلرآندن یکثرانورلر وغیری قزل ویاشل کبی توسلی جامه کیسهلر بوکشی دنیاغه محبت ویردی وزاهدلکدن یوز چوردی دیو ادملرونك سویلامك لردن

قورقوب بايلار وفقيرلرنك جمله لري قاشنده مقبول اولمقني استرلر

ريانك اوچونچي نوعى

اوچونچي نوعي سوز بيرله اولور بونك مثالي نتكيم بر كمسه خلايق آلدونده وعظ ايتمك ودرلو حكمتلر بيرله سويلاشمك وخبرلر وحديثلر نقل ايتمك وعالمنك عزيز وشريفلكني اظهار ايتمك وهميشه تلنده ذكر وتسبيح لر وغير يخشي سوزلري جاري ايتمك وهر بر كناه ومعاصي كوردكنده غايت زجر ايدوب آچوني اظهار ايدر واول كناهدن بيك صاقلنغان كمسنه مثالنده اوزني كورگازور وقيلغان ايذكو عمللرني وايذكو كمسنه لر كايولقوب آنلارنك صحبتنده وخدمتلرونده اولغانني حكايت ايدر وبر كمسه بر حديث ويا كه احكام شرعدن بر نسنه نقل ايتسه آنكا قارشو بيك تيزلك ايله نقلينه ياكه لفظينه برضرر كوستاروب مناظره ايليكا باشلر بو منكورلرنك هيچ بريندن مقصودي الله تعالى رضاسي ويا كه مقلقلني اظهار ايلمك وغيري بونك كبي درست نيت اولمز بلكم اوزني اعلا وبلند وعالم وفاضل كورساتوب آدملر آراسنده اقبال اولور

ريانك دوردونچي نوعى

ودوردنچي نوعي عبادت ايله اولور بونك مثالي نماز ايچنده كي ركنلرني كامل ايدوب خضوع وخشوع ايله عبادت ايلكان كمسه مثالنده وصورتنده عبادت ايدر خلق آلدونده خلوتده بويله اولمز وبور يانالغه عمللرده جاري در اما اصل فرض عمللرده ريا ايلكان كشي يعني آدملر كوركان زمانده فرض نمازني ادا ايلاب وخلوتده ادا ايلمكان كمسه نك حالي ينه مشكل راك در (نعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سيئات اعمالنا)

ريانك بشنچي نوعى

وبشنچي نوعي مريدلر وشاكردلر تربيه ايتمك ايله اولور وبو منكورلرنك جمله سندان غرضي الله رضاسي اولمز بلكم دنيانى ودنيانك متاعلرني جمع ايتمك اولور

منشأ ریا

ودخی بو ریانک منشأ وتولدی یعنی بولماقلغینه سبب اولغان شیلرنک
اولکسی دنیاغه و دنیانک هر قیسی اوزوینه کامل محبت ایلمکدن اولور
وآدملرملکنداکی شیلرکا طمع ایلمکدن اولور وآدملرنک یاوزکسنه دیو
طعنه ایدوب سویلامکلرندن قورقوب ایدوب یار تماس سرلقیدان اولور
حال بوکیم آدملرنک طعنه سنده هیچ برضرر یوقدر بلکم فایده کوبدر
(شعر) خالقی چون ذکر ایدر بو جمله طاع طاشلر (یاخلایق برزه نیچون
طعنه اوروب تاشلر) (طعنه تاشندین قچرمی تکری نک ذاکرلری) (کور
قیاور اولورلر یسه باشلر ین خشخاشلر (بنده ضعیف درهیچ برضرر وفایده
قاقدرتلری یوقدر ضرر وفایده جمله سی الله تعالیدندور والقدر خیره
وشره من الله تعالی ایمان نک برجزءندندر وبوریا برله عمل ایلکان کمسنه
خصوصنده آیات شریفه واحادیث لطیفه ایله وعیدلر چوقدر نتکیم بیورر
قوله تعه ولا یشرك بعبادة ربه احدا الله تبارك وتعالی اوزینه عبادت ایلمکده
غیری نسنه نی شریك ایتمکدن نهی ایتمشدر بس الله تبارك وتعالی
اوزینك نهی ایلکان یعنی طیغان فعلنی اشلکان کمسه که البته غضب ایله
عذاب ایدر ودخی صحابه کرام دن حیلة النخعی رضی الله عنه رسول عم
دن ایشدوب روایت ایلمشدر ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم
دیمشدور ریا برله عمل ایلکان کمسه کا یعنی آخرت عملنی خدا ایچون
ایتمیوب آدملر یخشی دیسونلر ویا که فلان توتصدق قلرون ویرسونلر دیو ایلکان
کمسه کا قیامت کوننده ندا ایدرلر یا فاجر یا غادر یا کافر یا خاسر سنك قیلغان
عمللرنك ضایع اولدی وعملنك ایچون یارلمش اجرلرنك توراتی ایمدی
عبادتکنی کیم ایچون ایلسانك اجرنکنی آندن صورغیل دیو بس اوزنکا لازم

ریانک انواعی

ایلکل قیلغان عبادتینکنی الله تعالی نینک بلماکلکی برله قناعت ایلمکنی
وغیر کمسه نینک مطلع اولماقیده منتظر اولماینچه خالص دل ایچون قیلما
قنی والله تعالی نینک بلماکلکی کفایه ایدر نتکیم بیورور قوله تعه الیس الله
بکاف عبده حاصل الکلام ونتیجة المرام اینکو عملنی ریا برله ایلکان
کمسه کا ثواب اولمز بلکم کنهکار اولوب قیامت کونیده خسران اولور
ایمدی سن اوشبو ریا ایله کبر یعنی تکبرلك هر اینکو عملنی ضایع
ایدوب جمله فساده ایرشدورا چی نسنه ایردوکین انکلایا سن بونلردن
حذر ایلیه سن وکمال امی حضرتاوری نینک اوشبو نظم لارنی یادکه آله
سن (ای یول اری نفس وهوادن صقین) (یول اوره چی کبر ریادن صقین
عالمکه وزهدکه تکیه قیلوب) (اولمه امین مکر حیله دن صقین) (تنکری دن
اوم درلو عطا اخروی) (باقی دیله فانی عطادن صقین) (ساعتینکی طاعته صرف
ایت مدام) (قلمه تلف عمر هبادن صقین) (غیبت بهتان یلان سویلمه) (که
قاتی راقدور اوزنادن صقین) (سوزده ریا سمعه عرض قصد ایدب) (سویلمه
اولمه شعرادن صقین) ودخی معلوم اولا که یوقاریده ذکر ایدلمش یاوز
خلقلرنینک دوردنچی سی کبردر یعنی تکبرلکدر واول کبر دیدکمز
غیری کمسه دن افضلیتنی وارتوقلقنی دعوی ایلمکدر عمل برله یا ایسه
علم برله وغیر دنیا امرلرنده اولغان هنرلر برله وبو تکبرلك حرام اولغان
فعلدر حصوصا نچه وعیدلر وقورقنچ لروارد درزیره بو تکبرلك الله
تعه کا مخصوص اولغان فعلدر بنده اوزرینه هیچ بر وجه ایله تکبرلنمك جایز
دکلدر لیکن اوزی تکبر کشی کا تکبرلك ایتمك صدقه منزله سنده *در واو
شبو کبرنینک وتکبرلك نینک نوعی وجهالتدن پیدا اولغان سببلری یتی در اولکی

سبب وتکبرلك

*دیمشلر

علم ایله تكبر

نوعی علم لك بر لا الوغ لقنی دعوی ایلامكدر و فخرلنمكدر و بو عام كبر
سپاری نك الوغ وكوبراكی در بو نك علاجی یعنی تكبرلكنی كونكلدن
چقارمقه سبب اولغان نرسه لرا اولا فكر ایدب بلمك لكدر علم لك الله تعالی
قاشنده عزیز و شریفی نسبه دورلیكن اول علمنی اوكرانسه و اوكراتسه ایدی كو
نیت برله آدملاردن فایده طمع ایتمای نچه محض الله ایچون شول زمانده
علم نك قدر و شرفینه هیچ نهایت یوقدر و اكر علمنی اوكرنمكدن
و اوكرتمكدن عرضی فاسد اولوب محض دنیانی خوشلق ایله اوتكارمك
اولسه آنك عن ابی جاملدن اشبو درود دی رسول اكرم صلی الله علیه وسلم
حدیث شریفنده بیورمشدر بر كمسه نك كوكلنده بر مثقال الوغ لیق
اولسه الله تعالی اول كمسه كه جنتنی حرام ایتمشدر دیو عیان ایتمشدر بس
عالم اولغان كمسه نك علمی برله تكبرلنمكلكی خصوصنده وارد اولمش
آیات كریمه و احادیث شریفه نی تفكر و تذكر ایتمیوب هوا و نفسینه تابع
اولمامقلقلقدر (رباعی كرك عالم اولان عامل حمیده خلقلری شامل) (
كبردن نولدی عزازیل مصون ایده بزی الله) (مقارضله نچه دو داعارنك
كسلدكن كورمش) (سموات كیلدركن لیلة الاسری رسول الله) (
مدرس جهان اولوب هم اولورسه ولی الله) (سلامت كتمكی آخر كسه
معلوم دكلدر آه) (ودهی بو كبر كا سبب اولغان شیلر نك ایكنچی سی

عبادت ایله تكبر

عبادت و ایزكو عمل و حرام و شبهه دن صاقلانمق ایله اولور مثلا بر كمسه
بش وقت نمازنی جماعت برله ادا ایلاب حرام و شبهه دن صاقلانوب ایكنچی
بر فاسق كمسه كا تكبرلك ایدر یا كه اوزی مثاللی نادله عمل لر ایلمكان
كمسه كا تكبرلك ایدر بو دهی جاهللكدر انكچون كشی عبادت ایله ارتوق

نسب ایله تکبر

اولور شول زمانده هر قچان اول عبادتنی قیلسه جمله شرطاری ورکنلری
برله واول عبادت نینك مفسد ومکروهلارندن صاقنوب درست نیت
واخلاص برله ودخی بو نینك کبی اینکو عمل لرنی هلاك ایدوچی شیلردن
صاقنمق ایله البته اینکو عمل ایلکان کشی آرتوق اولور لیکین بو یله
عبادت ایلمك بیك عسیر در بلکه متعذّر در اوشبو نینك ایچون الله تعالی
کلام قدیمنده بیورمشدر فلاتزکوا انفسکم هو اعلم بمن اتقی عبادت
ایلمك ایله اوزنی پاکلاب غیری کشی کا تکبرلك ایلمکدن نهی ایتمشدر
زیره بو فعل لر نینك حقیقتنی الله تعالی بیلمشدر ودخی بو تکبرلك کا
سبب اولغان شیلر نینك اوچونچیسی نسل ونسب ایله اولور یعنی آتا
وباباسی نینك وغیر قرادش اروغلری نینك فضیلتاری برله فخر ایدب غیر
کمسه کا تکبرلك ایدر و بو دخی نهایت جهالتدن وحماقتدن ایرور آنکیچون
بر کشی نینك فضیلتی ایکنچی بر کمسنه کا فایده ایلمز اکر آتا بابا وغیری
قرداش اروغ لر نینك فضیلتی فایده ایلسه آدم عم نینك اوغلی قابیل کا ونوح
عم نینك اوغلی کنعان اوزرینه فایده ایاردی مونینك صونکنده ینه فکر
ایلمك لازمدر بزم یقیین آتامز منی دبول در وبابامز توفراق ایله کل در
بس ایمدی نسب ایله فخرلنمك وتکبرلنمك نیچوك لایقدر ودخی تکبرکا
سبب اولغان نرسه لر نینك دوردنچیسی جمالدر یعنی توس وبوی نینك
کورکاملکیدر بو جمال برله کبرلنمك اکثری خاتونلارده اولور بو دخی
جهالتدندر آنکیچون جمال وکورکاملك بیك تیز فانی اولغنه چق نسنه در
واصل خلقتمز تفکر ایلکان کمسه کا معلوم اولمشدر بره قدار منی بول یولندن
چقوب ایکنچی بول یولینه کروب حیض قانی ایله قاتشمشدر ینه

جمال ایله تکبر

کیچ اولادی تکبر

بر نچه زماندن صنکره شولوق بول یولندن دنیایه چقمشدر و بو دنیایه
کلدکمز بعدنده تیز الک یو کلاوچی کمسنه کبی نچه دورلی نجس و قبیح
نسنه لر یوکلنمشدر معده لرمز تزلک ایله و مثانه مز بول ایله و قولقاریمز
چروك ایله طولمشدر و طمرلرمز قان ایله و بدنمز صاری صو و اریننك ایله
ملوثدر و هرکون برمرتبه یا ایکی مرتبه کنیفیه کروب ارتمزدن
والدومزدن چقعان نجس لرنی یوب پاك ایتمك ایله مامور اولنمشدر
و بو صفتلرمز جمله سی کچك و حقیر لکمزه دلالت ایتمشدر پس بویله
ضعیف و حقیر اولوبده تکبرلك ایدن کمسنه اسفل السافلینه دوشمشدر
و دخی تکبرلك نك بشنچی نوعی قوة و بهادرلق ایله اولور بو دخی غایت
جهالتدندر زیره ایشك صغر تو او فیل جمله سی آدمدن قوتلیدر پس
حیوان صفتی برله فخرلنمك و تکبرلنمك ینه مذموم فعلدر و دخی تکبر
لك نك بر تورلی نوعی مال ایله و دنیا متاعاری ایله و امیرلره و قاضیلره
یقین بولمق ایله اولور بو نلر دخی کبر سببلری نك بیکرالك قبیح لری
دور زیرا که بو نلره هیچ اعتبار یوقدر برآن و بر لحظه ده نچه دراو
افتلر ایرشوب جمله دن حقیر و ذلیل اولوب قالورلر و دخی معلوم
اولا که بو کبر و تکبرلك نك برنچه علامتلرون بیان ایدالم که شاید بونی
فهم ایدوب کبردن احتراز ایده لر و تواضع اوزرینه اوله لر بلکل کم تکبر
لك علامتندندر آدملرنك تعظیم و تکریم ایلمك لرنی سومك بلکم لایقدر
بو تعظیم و تکریمنی منکروه کورمك و دخی تکبرلك علامتندندر بر عالم
یا که بر درجه کمسنه اوزیننك توابعلری نك آلدندن یورمك و دخی تکبر
لك علامتندندر ضعیف و مریض کمسنه لرنك مجلسندن یوز چورمك

تکبر لك علامتلری

وتکبرلك علامتلاریدور آدملار قاشیده جوان وغلیظ وایسکی وکرلی
کیملرنی کییکان یوز چورمك وتکبرلك علامتلاریدور غنی کمسنه‌لر ایله
اختلاط ایلاب فقیرلرنك دعوتین قبول ایتماینچه آنلاره حقارت کوز ایله
قاره‌مق (نظم) فقر وحدوده کم باقمه عزیزم) (که کیزلو کنج اولور اول حور
اچینده) (قرواقامش کوروبن یوز چورمه) (سن آنك شکرنی صور ایچینده
)(مکر صحرا قه یولن لش اولمادنکمی) (صاتارسن کوهری بللور ایچینده) (قودك
نقاشی نقش ورنکه قالدنك) (آغ وقاره صار وکوك مور ایچینده) (
وتکبرلك علامتلاریدور قرداش اروغ وغیر خیش وآشنا مؤمنلرنك
حاجتلرنی اوتهکدین یوز چورمك خصوصا صابون واوتون کبی شیلاری
بازاردین صاتون آلوب کتورمکدین وبونلارمثالی کبر علامتلاری چوقدور
لیکن بوندہ مختصر ایتمکدین چاره یوقدور ودخی معلوم اولاکه یوقاریده
ذکر ایدلاش یاوز خلقلارنك بشنچی سی حسددور واول حسد دیدکمز الله
تعالی‌نك برکشی کا ویرکان نعمتین دنیاوی کرك اخروی اولسون اولکمسه‌دن
کوپسنا کیدور وآنك اول کمسه‌دن کتما کیلکن تلامکدور بزم تلمزده
کونچیلاك دیمکله مشهوردر بو حسد حرام فعلدر الله تعالی قرانده
ولاتتمنوا ما فضل الله به بعضکم علی بعض دیمکله حسددن نهی ایدب
ومن شر حاسد اذا حسد دیمکله قوللارینه عنایت ایدب شیطان شریدن
استعاذه ایله امر ایتدکی کبی حاسدنك شریدین دخی استعاذه ایله
امر ایلادی وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه اوت
اوتونی ییدکی مثالی حسد کونچیلاك ایلاکان کمسه‌نك ایزکولکلرونی بویدار
دیمشلر بیش حسد بر عذاب الیم در معارض فضل کریمدر الحسود لایسود

حسد

مصل اقنيچه كونچيلك ايلكان كشي نك كونكلي هميشه قايغو وحسرت ايله
طولودر بونك سبلى الله تعه نك حضور ندين مردود اولور ومحبتندين
محروم قالور رودغى معلوم اولا كه يوقاريده ذكر ايدلمش ياوز خلقلرنك
التنچي سى بخلدر واول بخل ديدكمز شرعا صرف ايتماكلكي واجب بخل
اولغان شيلرني صرف ايتماينچه طيوب توتماقدر مثلا كر علم اولسه
غير كمسه كا اوكراتمس سزلكدر واكر مال اولسه مثلا زكوة وحج وقربان
وفلوصدقه سغني ويرمس سزلكدر بودخي اقبح مذموم در خصوصنده
نچه وعيدلر مذكوردر وحضرت حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم بيور
مشلر عبد دنيا وعبد درهم وعبد خميصه تعس اولسون يعني عمل آخرتي
قويوب مال جمع ايتمك اوزرينه مشغول اولوب واندن لذت آلوب اوزر
ينه واجب اولغان شيلاري منع ايدن غافل هلاك اولسون ديو دعا ايتمشدر
وبيورمشدركه بخل يعني صرانلق جهنم نك آچقچي يومارتلق جنتنك
آچقچي در ديمكله آنذار وتبشير ايلمشدررودخي معلوم اولا كه اخلاق
مذمومه نك يدنچي سي اسرافدر واول اسراف ديدكمز شريعت
يوزندين صرف ايتماسكاتيشلي اولغان شيني صرف ايتمكدر بو دخي
مذموم اولغان فعلدر ورسول اكرم صلى الله عليه وسلم يكون صاحب اسراف
الاسراف اخا الشيطان ديمكله اسراف فعلردن نهي ايتمشدر واسراف
اياسي شيطانغه يقين قرداش اولديغين طيورمشدر پس مؤمن كمسنه كا
بوذكر ايدلمش ياوز خلقلردن حذر ايلمك اهم والزم اولنمشدر مونك
بعدنده ايذكو خلقلري تعريفلاري برله تفصيلا عيان وبيان ايلمك اوز
ينه شروع ايدلشدر انسان اوزره اوشبو ياوز خلقلر برابرينه

اینکو خلقلار واردر وبو اینکو خلقلاری دخی تعریف ایلمك لازم در
تا کیم بولاری بیلوب ومتصف اولوب ابدی فوز وسعادتده اوله لر واول
اخلاق حمیده نك اولکسی ایماندر بونك تعریفی کتابنك اولنده ذکر
ایتلدی بر کمسه نك کونکلنده بر مثقال مقداری ایمان اولسه اول کمسه
جهنمده منکو قالمس دیو رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نك قولندن عیان
اولندی واول اینکو خلقلار نك ایکنچی سی سنتدر وبو سنت دیدکمز
پیغمبر عم دایم چیلاق ایلکان فعل در یا که صحابه کرام وتابعین رضی
الله عنهم اجمعین امر ایلکان فعل لر در مثلا اهل سنت والجماعتنك اعتقاد
لری وغیری سنتلار کبی بو دخی ممدوح اولغان فعل در وحدیث رسولده
امتلاریم فسادی زمانیده بنم سنتمه تمسك ایلسه یعنی یاپشسه اول
کمسه کا یوز شهید ثوابی ویریلور دیو وارد اولمشدر پس بو سنت اولغان
فعل لرنی قیلمایینچه ضایع ایلکان کمسه کا نی اوکنیچ در واخلاق حمیده نك
اوچونچی سی اخلاصدر واول اخلاص دیدکمز طاعت وعبادت ایله الله
تعالی کا کنه یقین لقنی اراده ایلمکدر غیری هیچ نسنه نی اراده ایتمیوب
مثلا الله تعالی نی کوز نك برله کوروب تورغان مثالنده اولوب یا که الله
تعالی نی بن کورمسامده اول بنی کوراتورور دیو کونکلده دتوب عبادت
ایلکانی اخلاص دیرلر بو اخلاص نك فایده سی بیان اوزرینه محتاج دکلدر
ودرگاه حق اداه اخلاص سز هیچ عمل مقبول دکلدرور دخی اینکو خلقلار نك
دوردنچی سی تواضع در وبو تواضع دیدیکمز جمیع مخلوقاتدن اوزنی کم
وحقیر دیو بیلمکدر علمده وعملده وتقوی لکده وزاهدلکده وغیر دنیا هنر
لرده ودنیا امرلرده والله تبارك وتعالی دنیا واخرت مرتبه لرنی بر یره

ایمان
سنت
اخلاص
تواضع

جمع ايدب تواضع نی قيپو ايلامشدر وجميع شرلری وحقيرلكلاری بر يره
جمع ايدوب قيپوسنه تكبرلكنی قويمشدر بوندن معلوم اولان بودر كه
بنده اوزنی كم وحقير كورمك سببلی هر بر الوغ درجه نی تابمش اولور
وتكبرلك سببلی هر بر دور وحقيرلكه دوشمش اولور پس تواضع بر
ياقوتدر كه صاحبی حضور حضرتده تابقدر ورضای مولای بولوب فردوس
اعلاده جاويددر وبو تواضع نی اوزی متواضع كمسنه كه ايلمك لازمدر

تواضع نينك فضيلتلاری

اما تكبر اولغوچی كبر اعه وغنی كمسنه لرگا اوزنی كم وحقير كورساتوب
اذارعه تعظيم وتكريم ايلمك وانلره سلام بيرمك والمق والللرنی واياقلارنی
اوپمك بايلقلاری ايچون جايز دگلدر غير بر داعيت اخروی ايچون
بولسه ضرر يوقدر مثلا بر كمسه نی تعظيم ايلمك علمی ايچون ياكه آق
صقالی وياش اوزرينه الوغلقی ايچون بولاری دخی تفتيش ايلمك
لازمدر كه فقير عالملره وفقير اولغوچی اوزندن الوغ كمسنه لرگا تعظيم
ايلمك وارميدر وبو دخی مساوی كركدر ودخی بو تواضع نينك مثاللاری

تواضع نينك مثاللاری

وپيغمبر وولی لردن صادر اولمش فعل لرنينك بعضی لری ايو ايچنده
كبی خذمتلرنی ايلمكدر مثلا ايونی سپورمك وطعام پشورمك وبازاردن
اوينه تون وصوعان وايت كبی شيلاری كوتاروب كتورمك وايشكی وقاره
كيملر كيمك وعايلی طعام يدكدن صنكره بارمقارنی وصاوتلرنی
يالامق ونان والچق لری نينك توكلدی سنی يمك وطعامنی سفره دن ويردن
يمك ومسكين وفقير كمسه لر ايله اولتورشمق ودرتورلی كسب ايلمك
صاتمق والمق ومباح اولغان كسبلر ايچون اوزنی يالغه ويرمك قوی
وصغر كوتمك ايچون ياكه باغ وبو ستانغه صوسپمك ايچون وير

قازمق وآرقەسی اوزریئە اوتون وبونك کبی شیلاری یوکلاب حمال چیلق ایلامك وبوندارغە اوخشاشلی فعللر جملەسی تواضعلردر وبو ذکر ایتلکان فعللر پیغمبر واولیالردن صادراولمشدر علی الخصوص بزم پیغمبرمز سید الکونین ورسول الثقلین محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم دن کوبراك صادر اولمشدر وچهاریار کرام وصحابهٔ عظام دهی بو فعللری ایلامشدر وبو بزم زمانه مزنك خلقی بو فعللرنك عکسنی کمالتدن بیلامشدر اما انبیای عظام وصحابه کرام اوشبو تواضع سببلی کمالتە یتمشدر فتکیم ابراهیم بن ادهم رحمة الله علیه دیمشدر که مدت عمرمدە اوچ کره شاد اولمشم وبر شادلغم بودرکه بر تاریکدە کیمە ایلە واردقمدە بر شوخ مسلمان وار ایردی و کیمەدەکی کمسنەلرگا دیر ایردی بن بر زماندە ترکستان ولایتندە قرایشا کنی توتوب یالنی بویلە سلکار ایدم دیو بنم ساچمنی دتوب باشمی سلکار ایدی اول کمسە کیمەدە بندن حقیر کمسەیی تاپمایوب بنی مسخره ایدردی وبنکا اندن الوغ شادلق کلوردی ایکنچی شادلغم بودرکه بر مسجد ایچندە خستە یاتور ایردم انك موذنی کلوب بنکا طشره چق بوندە یاتمە دیدی بن اغرقم قتیغ لقندن چقارغە درمانم اولادی پس اول موذن بنی ایاغمدن توتوب مسجد طشره سینه سویراب چقاردی وبوندن دهی بنکا بر شادلق کلدی کم ایچمە صغمدی واوچنچی شادلغم بودرکه بردیوار دوبندە اولتر ور ایدم بر آدم کلوب ذکرین الینه آلوب ای شیخ بوکل صونی آل دیوب اوستمە بول ایلادی وبوندن بنکابر شادلیق کلدی کم هیچ بویلە اولدیغم یوق ایدی حاصل کلام بر کمسە اوزینك نفسنی اوزینە الوغ دشمان ایردکین

تجربه ایدب بلسه اول کشی دور و حقیرلک اوزرینه شاد وخرّم اولیق
تعجّب دکلدور اما اوزنی فکر ایتماینچه نفسی سنی دوست بلکان کمسه دور
لق وحقیرلق کلدوکده زیاده مشکل اولوب غم وغصه ایله مبتلی اولور
قالور و محققدر که صحابه کرام وتابعین وسلف صالحین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین جمله سینینک عادتلاری ایچلارنی پاکلامکده فکر تام ایله اجتهاد
ایدرلردی وطشلارنی پاکلامکده مساهله ایدی انکچون آنلار کونکللارنی
پاکلامکده فکر تام ایله اجتهاد ایدوب یاوز خلقلاری تاشلاب ایلکو
خلقلاری عادت ایلمشلاردی وانینک ایله حق جل وعلی حضرتینه یقین اولمشلاردی
طشلارنی بزامکده التفات ایله مشغول اولمیوب ایچلارینی صاف ایدوب
کتمشلاردی انکچون صحابه کرام قوللارنی یومق ایچون صابون وبونکا کبی
شیلاری استعمال ایتمزلردی وبوزلارینه سورتمزلر ایدی وایت یدکدن
صنکره بارمقلارنی یلاییوب طاش وتوپراق کبی شیلر ایله فرک ایدرلردی
واسفنجای اوشبو طاشه قصقارتوب اورام بالچقلارنده یالان ایاق یورور
لردی وکافرلرونک صاوتنداغی صوایله طهارت آلوب باشمنلاری ایله
مسجدده یراوزرنده نماز قیلورلردی ودخی سلف صالحین آرپه وبغدای
ایتمکیندن یرلردی حال بوکیم تابعان زماننده اول بغدای وآرپه
اوزرینه حیوانلار بول ایدرلر واطوتوانینک تیرلرندن صاقلانمزلردی وحال
بوکیم اطوتوانجس اوزرنده چوق یاتمشلر دراماشمدی نوبت بر
طایفه یه یتمشدر که الله تعالی قاشنده نجس اولغان فعللرکا نفیسر دیواطویر
مشلردر وایماندن اولان بذاذتی قذرات صانمشلر دربس انلار طشلارنی
پاکلامک اوزرنده بیک اجتهاد ایدرلر وبونکا ایله وقتلارنی ضایع ایدرلر

واپچلری کبر وهوا وعجب وریا وحب دنیا حرص وغضب وطمع وحسد وبونلرنك کبی نجسلر ایله طولو ایکن هیچ کم بونلردن یکرنمزلر وهیچ کمسه بونلردن تعجب ایتمزلر اما بر کمسه ظاهر ونده برنچه مساهله قیلسه مثلا قوری یرده یالان اپاق یوروب ویا که مسجده کروب باشمق ایله نماز اوقسه بوندن تعجب ایدوب باشینه حاللر کتورورلر وآندن یوز چوروب سویلشمکه عار ایدرلر وآنك ایله بر مجلسده اولتوروب طعام یمکنی مکروه کورورلار علی الخصوص بر فضیلت ایاسی کمسنه آدملر ملکندکی شیلردن طمعنی کسوب یوقاریده ذکر ایدلش تواضعدن بولغان کسبلری ایلسه چوق تعجب ایدرلار بو کمسه فضیلتنی ضایع ایلدی دیو غیبتده کدرلر زیره بونلر ظن ایتمشلر درعلم وبونك کبی فضیلتلر آدملرنك صدقه ونذر ونیازلرون توتار ایچون بولغان دوزاقنر دیوب خطایه کیتمشلر در وعلم ایسه هر کم کافر ضدر وهر کمنك اوزی ایچون بیلکوراك ضرور نسنه دیو بلمه‌شلر در

کلونك توبه قیلالم ای خلایق … که یوقلدر هیچ اشمزده لایق
علامتلر بلوردی درلو درلو … قیامت یقین ایرور بللو بایق
امیرده عدل وعالمده عمل یوق … فقیرده صبر وصوفیده صفا یوق
قمو اقوالمز شرعه مخالف … قنی افعالمز نعمه موافق
قنی بر عابد وزاهد مجاهد … که اوله فعلی قولینه مطابق
قنی برسر کشی چکمکا قاید … بلا ویاقتنی سورمکا سابق
قنی بر کوزلرمزی سبلادن … خلاص ایتمکا بر کحال حاذق

قنی بر یولداش قلداش خلداش ... کوزی اچق یوزی آق صادق
دکل مز مرشد ارشادینه قایل ... که یول وار انه اولاوز موافیق
صفاباغیین کدورت سوردی یقدی ... قردی هر نور وتازه حدایق
هیچ اوتمز بلبل وطوطی وقمری ... صلالی گل لری سنبل شقایق
طفللق وارایدی کچدی یکتلک ... اویانمادق دحی کلدی قچالیق
بزی ایسرتدی بو غفلت شرابی ... که یوقدر آره مزده هیچ بر آیق
یورور رطشمز خوش ایچمز بوش ... صورتده زاهد ومعناده فاسق
اوشاهك خدمتندان قلدی غافل ... بزی اوشبو علایق بو عوایق
نه اشار قیلورورز هیچ آکتمزورزکم ... نی اوچون یار دیدر بزی خالق
نه در حرص طمع چون رزقمزه ... کفیل اولمشدر اول وهاب ورازق
المزده عمل یوق ذللمز چوق ... دیلومزده حقایق پر دقایق
دریغادا المز یوق قالمز چوق ... که قال اول حال الله اولور پراشیق
که سن بزم کبی اغیار سومنك ... هم اولماکز دحی یالانچی عاشق
آنکا ایرمك دلرسنك اول مجرد ... انی کورمك دلرسنك ایمدی آچق

نصیحت

ودحی معلوم اولا که ایذکو خلقلرنك بشنچی سی نصیحتدر واول نصیحت دیدکمز هر مؤمن کمسنه ارکا یخشی لقنی وایذکولکنی تلامکدر بودخی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نك حدیثی ایله ممدوحدر فتکیم بیورمشدر من مشی فی عون اخیه المسلم ومنفعته فله ثواب المجاهدین بوحدیث شریفه نك معنای لطیفه سی بودرکم بر کمسنه مؤمن قرداشنه یاردم ایلاب وآنك فایدهسینه یورسه

الله تعالی اول کمسه کادل الیچون کافرلر ایله صوغش ایلکان کمسه لرنك
اجرنی وثوابنی ویرور دیمکدر ودخی اینکو خلقلرنك التنچی سی
سخادر بن م تلمزدہ یومار تلق دیه کدر واول سخا دیدکمز بلکان علمنی
اوکرتملك وهرکه کفایه مایاه کدور کوچ وقوة ایله یا که تل برله یا که مال
برله شریعت طیمعان اورنلرعه وبو سخانك فضیلتنه حد ونهایت یوقدر
خصوصنده نچه آیات کریمه واحادیث شریفه وارددر سخی ویومارد اولان
کمسه غایت سعیددر بخیل وصران کمسنه شیطان وپلیددر واینکو
خلقلرنك یدنچی سی مشروعدر واول مشروع دیدکمز شریعت بیورغان
اورنلارعه مالنی وعلمنی صرف ایدب بیورمغان اورنلارعه ضایع
ایلمس سزلکدور حتی شول مقدار بر کمسه مایالی طعام یدوکدن
صنکره بارمقلرنی یلامایخچه دستمال اوزرینه سورتسه ونان والیچقلرنی
تاشلاسه بونلر دخی اسرافدر واسراف فعلنی ایلمك حرامدر
ودخی بومشروع اولغان فعل لرنی اشلمکده چوق ثوابلر واردر
شیطانغه مخالفت سببلی ممدوح اولغان فعل درنته کیم ذکر ایتلدی پس
ایمدی هرمؤمن ومؤمنه اوزرینه واجبدر ایرته وکیچ الله تعالی کا
دعاء وتضرع ایلمك ای باری خدایا میسر ایلکل بز ضعیف بندهلرکا
مذکور یاوز خلقلردن صاقلنوب اینکو خلقلر وعقیدهلر برله صفتلانمقنی

الهی پرده‌ء کوتر کوزمدن	که فرق ایدم دنمی کوندزمدن
کوزمی اورتدی بوغفلت حجابی	قفای ساچه بلمزم یوزمدن
الهی مبتلا قالدیم الیم دوت	که بنکا هیچ مدد یوقدر کندوزمدن
اغثنا یا غیاث المستغیثین	که زلت یعموری اشدی درمدین

که

سخاء

مشروع

که نچه عجز وعیب ویا زقومه
ینار ایچم فراق وحسرتیله
عمر کچدی تلفده قانی حاصل
یولندہ سن غنی نك بن فقیر نك
اکرچه سن منزه پادشاه سن
ولی سندن بنکادور خیر اکر شر
چو طغر و یول واریمزم کوررلار
اکر بن دیدکمی دوته بلسم
حداونده بو یولده واویولده

بقارم کل بیزارم اوزمدن
آقر کوزم یاشی آه وسوزمدن
بوقیش ویای ویازمدن کوزومدن
نم اولدی خرج اونمدان ویورمدن
که فارغ سن بنم چوخ وآزمدن
نکیم قیلسم ایومدن یاوزمدن
بوخلق اویمز بکاقاچر توزمدن
دحی لرحظ الآن یدی هر سوزمدن
آیرمه بن قولی قولا وزمدن

تصوفنك معناسی

ودخی معلوم اولا که تصوف دیدکمز بزم تلمزده ایشان وایشانلق دیمکله
مشهوردر وبو ایشان دیمك نك معناسی هم اوشبو کتابده ذکر
ایدلکان یاوز خلقلردن چوب اینکو خلقلر وعقیده لر برله
صفتلانمق در وبو ایشانلق نك حق وباطل لرنی تفصیل ایدب بر فاضل
بو ابیاتلری دیمشدور ای مومن قرداشلر * دین یولنده یول اشلر)
بلنکلر) واکاه اولونکلر) باطل نه در) حق نه در تفکرله تانوکلر) عقلنك
اشکه بیورساك) تامل کا طیورساك) حقنی انکلاب آلورسن)
موافیق ایش قیلورسن) ای اعانه لر مرادنه لر دردانه لر) کورنکلر
بو نچوك زمانه اولدی) شرع بلکان از قالدی) فسق وفجور چوعالدی)
حق سوزنی ایتکان یوق) یمانلقدین قایتقان یوق) حقنی ایتسانك
آلماسلر) قولاقلرغه صالماسلر) باذار حق اولدی کاسد) امور دین
اولدی فاسد) تورت طرفده باقسانك همت کمرن داقنسانك) شرع

سوزین ساقنسانك) سوزنکنی کشی آلماز) قاشیکا کیسه کلمز) یالپنده
یالغوز قالورسن) چاه وحشتکا تالورسن) دیوانه اسمین آلورسن) اکرچه
صد مردانه سن کویا بر دیوانه سن) عالم کا فتنه تولدی) عاقللر حیران
قالدی) علاجین هیچ بلکان یوق) کوندین کونه حسرة چوق) بو فتنه لر
اوستیکا دحی بر بلا چقمش) اولیا صورتنده مکاره لر ظاهر اولمش) صوفی
نمالیق ایتار) مردمان مالین اوتار) یملك اچملك ذوقدین) هر دوام دینین
یوتار) هرکم مرید اولدی) فی الحال ولی بولدی) مرید اولماز کشی)
قبول اولمز هیچ اشی) شیخی یوقنك دینی یوق دیر) هرکم شیخدین
قالور) شیطان انکا شیخ بولور) بو سوزلارنك معنیسین بلمای چوق
اوقرلار) قولاقلرغه توقرلار) مسکین عوام قورقارلر) شیخ صاری صار
قورلر) برین کوره بری کتر) هر نه بارین مرشده ایلتر) ذکر قلبدین
صیناق آلور) شریعتدین محروم قالور) مراقبه اولتور) خیالات
نفاسدین صدرین تولتر ور) آنی اوزیکا کرامت بلور) طهارت احکامن
بلمالماز) نمازین درست قیله آلماز) صوفی تونین کیا آلماز) آرپه نانین
ییه آلماز) ولی من دیمکدین اویالماز) نصیحتنی آلماز) قولاقیغه صالماز)
توغری سوزنی دوشمان توتار) مکر غدارلیق بیلان) نفس مرادین
اوتار) شریعت اهلدین قچار) بو پول ایچون انط ایچر) حقیقتدین
توفکلاکان) طریقتدین سورلکان) شریعتدین بعید) قچان اولور سعید)
هرکم مرید اولدی) جهنمدین قورتلدی) هر نه قیلسه یوق زیان) خطرلر
دین اول امان) هرکم مرید اولمادی) هیچ مرادن بولمادی) انی فاسق محروم
بلور) آنکا دوشمانلق قیلور) اما بو بلمیش) و بو سیاقیا اوروش) شریعتدین

ایردور طش، هرکم باور ابونار دین احتراز قاور، عوام مسکین نه باور، شیخم دیو صوکیلدین یوکرور، حذ متنده بوکلور، هرکم مرید اولماسه، اول کشی دین تونکلور، هرکم مرید اولدی، اوزن اولیا بوالدی، شرعدین نسنه بلماز، عالم سوزین قولاقیعه ایلمز، عالملری بیکانه دین توتار، طماع حطام دین مریدلر مالیین اوتار، موندین ارتوق مکر افسون دل یوق، فسق وفسادلری چوق، مقصودلاری حق ایمس، امر معروف هیچ دیمس، مذهبن غایت کینک توتار، نفس مرادین اوتار، هر نه قیلسانک لا دیمس، اوز کسبدین آش یماس، طمع بازارین کینک توتار، چوق دولتلر کایتار، مالیدین زکوة ویرماز، اکر ویرسه فقیر النده قالدورمز، النه برآر نسنه صالور باقیسین کیر وآلور مکر وحیله دامن توزب، شرع احکامیین بوزب، سلف یولیدین آزوب، ولی من دیمکدین اویالمز، امارهسین طیا الماز، حق سوزین هیچ دیه الماز، اسیر اماره دور، درمرلوامهدر (مطمئنه لیک قانده، تابلماس هزار صانده، ای مسکین مدعی اویال، صوفی لیق رنکیله بویال، امارنکی طیا آلسانک آرپا نانین بیا آلسانک، امر معروف دیالسانک، درشت جامه کیالسانک، شرع کوبینه کروب، سلف یولینه یورب، کوچهٔ مجاز دین کچوب، شراب حقیقت ایچوب، قله توحید دین اچوب، تکمیل قصریمه قونسانک، ماسوانی الدین برسانک، کمر رخصت باغلنسانک، عشق داعی داغلانسنک، روحانیلر یار اولسه، نفس یولی تار اولسه شونده ولی اولورسن، کشو فاتدین بیلورسن، اما ولی من دیمز سن، طمع دین نان یمز سن، کسب وکار نکدین یوب، توکل تونن کیوب، رسم صوفی لیق ایله، بو

عالمدن کیچرسن / ای مدعی دروغ کوی / امارەنك کوزیدن اوی / بو
یالغان دعوانی قوی / کم یمکله طوی / مونچه مرید آزدرمه / شریعتنی
بوزدرمه / اشنك حلدین اوزدرمه / پیغمبردین اویال / حق لطفیکه
سویال / عالملرسوزیدن توت / ارپانانیدن یوت / شرع حکمیدن اوت / چای
مای دیمه / نفیس توفلر کیمه / هرنه کورسه الکا / انی قوشمه الکا / حلال حرامنی
آیر / نفسنك نك مویندن قایر / هر موندا ع ایش قیلور / آخرتده اول
بایر / ظاهرنك صوفی تراش / باطننك اموال قماش / ای غافل خطاب
الله / بلمکان / اولیایولدن یورمکان / معرفت کلشندین بوی بالمکان / توشده
کورب بر نیمه اوزکدین کیترسن / جرئت ایدب دعوی شیخن
ایترسن / طریقت یولی دیو / باطل عه دعوت ایدرسن / مسکین جاهل مرید
لارآفك صونکنچه کیدرلر / بو بر عظیم فتنه اولدی / بونکله عالم تولدی /
بر محتسب یوقدرکیم / دمارلرون قورتقای / دین شریعت یورتکای / هیچ
کم نك بونکا کوچی یتماز / ملایم سوزنی انلار ایشتماز / شریعتله اش ایتمز /
ایمدی بو فتنه قیامتەدیکن قالسه کرك / اصلاح ایدرمن دیب چکمه
املك لیك بوفلردن قاچسانك کرك / بوشوملرنك یوزن کورمه /
قاتلارونده بیله تورمه / کسل اولسه الن صورمه / فوت اولسه جنازه
سینه حاضر اولمه / اتفاقی یولقسه / تلاروندە تورمه / یوغسه شوملقی
تأثیر ایدر / باطلنك اثری حقدین قوی در / بوسوز کتابلرده مسطوردر /
لهم غرة کغرة الابل دیو منقولدر / غافل عوام جاهل لار خارق عادت کورسه
لار / بی شك ولی دیورلر / خوارق ار کیمده یوق / بلکه کافرلرده چوق /
فرعونی کورمزسن / حکایتین صورمزسن / حوراقلر کورکازدی /

یالغان

يالغان دعوی تركوزدی) تكبرليكگا ايركوزدی) نهر نيلنی امری ايله)
يوقاريغه يوركزدی) غفلت اهلنی بوكوب اوزيگا سجده قلدوردی) هر
خوارق اهلی ولی اولماز) عاقل كشی انگا اويماز) ظاهر شرعنی تورماى)
باطن احوالی اشگا كيلمز) حضور نسبت ديدوكك) ذكر و فكر و ايردكك)
استدراج دين قورتلماز) ترك ادب بار اولسه) حضور نسبت يار اولسه)
انگا حضور ديمسلر) حاترمن ديب يار حالسانگ) دانه و جوبر مسلر) زهد
وتقوی كمده بار) علم شرع اولسه يار) ولی ليكگا اوليرار) ليك ولی ليكنی
اوزی بلمس) مرشدم ديب لاف اورمس) اگرچه اورسه لافنی) قيلسه
شرع خلافنی) اگرچه ترك مستحبدر) باشيغه طياق اور) اينانمه هيچ
سوزيگا توفكور ايكی كوزيگا) آنی لعين شيطان بيل) باشيدين بوكوب
يرگا باص) يا بيت ايله دارعه آص) هر نه كلسه قولنگدين) يمانلغك
يوليدين) آنگا صرف ايلگل) كوبراك اولدی ديما كيل) ذكر وتسبيح ديك
صانوب) غيبتنی سويلگل) گرچه غيبتدر يمان) بو يمانده يوق زيان)
اذا ظهر البدعة وسكت العالم لعنه الله تعه) پس بو برالوغ بدعت اولدی)
كذابلر ايله عالم تولدی) بولرنی غيبتن ديمك) عالملرگا واجب اولدی)
بو غيبتنی ديميان) دينده مداهن اولدی) دينده صلابت كرك) هر كم
مسلماندر) بو سوزلرگه اينانسه كرك) ذمه دين واجب توشدی) احمق
نلك اچی پوشدی) اگرچه صيف صار بعلدی) ليك لغتی فارسی اولدی)
تيل بلماز توركيلر محروم قالدی) آنلر ايچون عوارف الزمان منظوم
اولدی) منكره بو نشر التقريب آگا شرح كبی اولدی) تبليغ احكام
شرعی ايچون) بو اشكاسی ايتلدی) اما بنرك ديك سوزلری غيبت

ديمس لر) غيبت حرام ديمس لر ابو نى تحذير اتارلر) دين ايچون
حسرت يوتارلر) دينده صلابت ايچون امر معروف توتار لار) موندا ع
اشنى قيلادى سلف) ايناتمز سك اولدك تلنى ايمدى سوز اخرغه كلدى)
حق و باطل پيدا بولدى) هر كيم باقوب اوقور) قولاقيغه توقور) كيم فلك
باطننده اولسه كور) آكاهيف كلور سوز) سوزكا يتكان قانده) تابلماس
هز اوصانده) ايمدى بز سوزدن كچدك) شريعتدين شربت ايچدوك)
سوء رمو ءمن سز كاصدوندوق) بلمايمز كم ايچارسز) ياقچارسز) ايچار
سكز نور على نور) والاجانكز غه يتار زور) اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا
اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه توفنا مسلمين والحقنا بالصالحين
برحمتك يا ارحم الراحمين ايمدى اى عزيزم بو سوزلارى كوكل كوزينك
ايله باقوب بونلردن حظ الاسن جاهل و يا العانچى ايشانلردن صاقناسن
قيلغان ايشكو عمل لروكنى الله تعه ايچون ايده سن وهيچ كمسه نك
غيبتنه دوشمه يه سن وظاهركنى بيك پاكلاب باطنكنى ياوز خلقلار ايله
تولديرميه سن وخلقنك ملكنى اكى شيلرى طمع ايتميه سن ودنيا متاعارنى
جمع ايتمك ايچون اوزنكده اولغان فضيلتلرى توزاق ايدب خلقنى صيد
ايتميه سن و بو بيتلرى فهم ايدوب اوقيه سن) (قدر فقرى بيل فنا اول يار
سلطان اولمه هيچ) (فقرايمش جمعيت خاطر پريشان اولمه هيچ) (خلقنى صيد
ايتمك اوچون ربو كوليچ يورتالى سوز) (چونكه صياد اولدنكو يا اوخندان
اولمه هيچ خرقه و سجاده و عمامه و تسبيح قوى) (سخره اوهام تسويلات
شيطان اولمه هيچ) حفظ ظاهر موجب اهمال باطن رمان) (حفظ حسن خلق
ايدب حسنى نكهبان اولمه هيچ وهر صبح ومسا الله تعالى كا تضرع ايدب

یالواره‌سن تاکیم شیطان نینك شرلرندن و وسوسه‌لرندن قورتلاسن و بو
شیطان نینك وسوسه‌سینه هیچ حد و نهایت یوقدر و آندن دی بر نچه آگاه
اولاسن ودیمشلار درکم شیطان نینك آدم اوزرینه وسوسه ایلمکلکی عبادت
اوزرنده اوچ وجه ویدی مرتبه اوزرینه‌در اولکسی بر کمسه عبادت
قیلمغه اراده ایلاسه شیطان اول کمسه‌نی اول عبادتدن بالکلیه منع ایدر
اکر الله تعالی اول کمسه‌نی عصمت پرده‌سی ایله اورتمسه هیچ بر عبادت
اوزرینه شروع ایتمز کوکلی قارالوب همیشه رسوا ایلاقده عمرنی کچرور
واکر الله تعالی اول کمسه‌نی صاقلاسه شیطان نینك اول وسوسه‌سینه قارشو
ایدر بنم اوزرینه بو طاعتنی ایلمکدن چاره یوقدر زیره آخرت
اوزرینه سفر ایلاکان زمانمده آز وقسز نچوك وارورم دیور وعبادتنی ایدر
مونك صونکنده شیطان ینه وسوسه ایدب صبر ایله بو کون عبادت ایلمك
ایرتکا ایدرسن یاکه اوچ دورت کوندن یاکه بر آیدن ویاکه قاری
بولدقدن صکره عبادت ایدرسن دیور اکر الله تعالی اول کمسه‌نی صاقلاسه
همیشه عمرنی اوتکارور بو کون ایرتکا بر آیدن و بر یلدن ویاقاری
بولغاچ عبادت ایدرم دیو یورور واکر الله تعالی صاقلاسه شیطان نینك اول
وسوسه‌سینه قارشو ایدر بنم اجلم اوز منك قولمده دکل بو کونکی
عبادتنی ایرتکا قالدرسم ایرتاسی کونك عبادتنی قچان ایدرم وهر کون
نینك اوزینه مخصوص عبادتی واردیوب عبادتنی کچکتورمز مونك
صونکنده ینه وسوسه ایدب ایدرتیز اولغل و عبادتکنی تیزلك بر له ایلاکل
نچه تورلی اشلارنك ومشقتلارنك وغم‌لر وك وار دیور اکر الله تعالی
صاقلمسه اول کمسه عبادت ایدرا ما تیزلك و ینکل لك بر له ایدوب عبادتنه

شیطان نینك وسوسه لاری

اولکسی

ایکنچیسی

اوچونچیسی

کمچیلك کتورر فایدہ سز عمل اولور واکر الله تعالی اول کمسہ نی صاقلامسہ
شیطان نك اول وسوسہ سینہ قارشو ایدر بنم کوب عبادت ایدر کافی رتم
یوق عاجز وضعیف بندہ من والله تعہ قاشندہ کمچیلك بر لہ قیلغان عبادت
نك کوبندن یخشی وتمام ایدب قیلغان عبادت ازدہ بولسہ ارتوقدر دیو
عبادتنی کامیل لاب ایدر مونك صونکندہ ینہ شیطان وسوسہ ایدب دوردنچی
ایدر عبادتکنی کامل لاب قیلغل تا ایلکہ سنی آدملر یخشی کشی دیسو
نلر دیور اکر الله تعالی اول من نی صاقلمسہ عبادت ایدر اول کمسہ ریابرلہ
یعنی آدملر بنی یخشی دیب ایتسونلار دیو واکر الله تعالی اول کمسہ نی
صاقلاسہ شیطان نك اول وسوسہ سینہ قارشو ایدر آدملر بنم ضرر وفایدہ
مہ قادر دکل لار در ضرر وفایدہ ایدہ چی بر الله تعالی در بس الله تعالی نك
کورماکی وبلماکی بکا کفایہ قیلور دیو حدا ایچون عملنی ایلر مونك بشنچی
صونکندہ آدم نك کوکلنہ عجب صالور یعنی الوغ لق صالور وایدور
عجب الله تعہ سکا شویلہ نعمت ویر دی هیچ کمسہ بویلہ عبادت ایامز
وسنك عبادتکدہ هیچ کمچیلك وریا یوق همیشہ عبادتکنی کامل لاب ریا
سز ایلمك اوز رہ سن دیور اکر الله تعالی صاقلمسہ اول کمسہ عجب ایلہ
عمرنی اوتکارور قیلغان عبادتندن هیچ فایدہ اولمز واکر الله تعہ صاقلسہ
شیطان نك اول وسوسہ سینہ قارشو ایدر بنم عبادتم هم اوزم ضعیف در وبنم
عبادتمہ بہا قویمو چی الله تعہ در اکر الله تعالی بنم عبادتمہ بہا قویمسہ ایدی
عبادتم ایلہ کناهم ار اسندہ آیرمہ اولمز دی بس عبادت بر لہ الوغ لانمق
بنم اوز ریمہ لایق ایر مز دیور مونك صونکندہ ینہ وسوسہ ایدب ایدور التنچی
ایدی طاعت وعبادت اوز رینہ کامل اجتہاد ایلکل الله تعالی سنی شول

عبادتنك

عبادتنىنك سببلى خلق آراسنده حرمتلى ايدر بو سوزلر ايله ينه بر نوع
يشرون ريا عه دوشر مكنى اراده قيلور اكر الله تعه صاقلمسه اول كمسه
قيلغان عبادتندن اراده قيلور محض آدملر اراسنده حرمتلى اولمقنى وبونك
ايله عمرنى ضايع ايدر واكر الله تعالى اول كمسه نى صاقلاسه ينه ايدر
دقيقه ده بزلر قوللار مز وقللار عه تيشلى دور حوجه امر ايتكان اشنى اشلمك
وبز لارنك حوجه مز الله تعالى در امر ايلكان عبادتنى ايدرمز اول بزى يدنچى
كبرك آلدوع وكرك دتير ايلسون ضرور وكچكلك آدملر قولنده دكلدر ديور
مونك صونكنده ينه ايدر بو عمللرمنك اوزريكا حاجت دكلدر آنكچون
الله تعالى سنى تقدير ده جنت لك ديو يازغان اولسه سن بو عبادتنى قيلمسك
هم جنتكا كرورسن واكر الله تعه سنى تقدير ده جهنم لك ديو يازغان
اولسه نى مقدار عبادت ايلسك ده جهنم كا كرورسن بس اويله اولسه نى
ايچون بو مقدار نفسكه عذاب چكدروب عبادت ايلرسن ديور اكر الله
تعالى صاقلمسه اول عمرنى اوتكارريحشى لقنى ترك ايدوب ويمانلق لار
نلك هرقايوسينه يورن دشوب واكر الله تعه صاقلسه شيطان نلك اول وسوسه
سينه قارشو ايدر ينه بنده نلك وظيفه سى حوجه نلك امر ينه امتثال ايتمكدر
الله تعالى نى تلاسه آنى ايلر ودخى اينكو عمل فايده وير كوچى دور زيره
بنى الله تعالى جنت لك ديو تقدير ده يازغان اولسه اينكو عمللريم سببلى
بنم درجهم بيوك وبلند اولور اكر جهنم لك اولسام اوكنچسز اولور
كاشكى عبادت ايلكان اولسام چى ديو نفسه شلنه ايلرزم ودخى
اينكو عمل نلك فايده سى اولمسه ضرري هم يوقدر والله تعالى هيچ
كمنى اينكو عمل ايچون عذاب ايلمز ودخى بنم ازوريمه

سویوکلی را کلدر کناه ایدوب جهنم کا کیرمکلدن اینکو عمل ایدوب کرمک لك واما الله تبارك وتعه نك وعدهسی وار در اینکو عمل ایلکان کشی کا ثواب ویاوز عمل ایچون عذاب ایدرم دیوو بر کمسه ایمان واینکو عمل ایله الله تعالی کا یولقسه البته الله تعالی اول کمسهنی عذاب ایلمز وجنت ویرور اوزینك وعدهسی بولغانلقی ایچون نته کیم بیورور وقالوا الحمد لله الذی صدقنا وعده ودخی الله تعه نك عادتی دنیاده وهم آخرتده برشینی برشیکا سبب ایلمشدر نته کیم یریوزنده هر تورلی نباتات نك اوسماکلکینه یعموری سبب ایلمشدر وبالا بولماقلقعه خاتون آلوب جماع ایلمکنی سبب ایلمشدر وبو اوجماحقه کرمککا ایمان ایله اینکو عملنی سبب ایلمشدر نته کیم بیورور قوله تعه وتلك الجنة التی اورثتموها بما کنتم تعملون ودخی بیورور ام نجعل المتقین کالفجار وبو آیتکریمهلرنك معنای ظاهرهلری بودرکم یعنی جنتنی میراث ایلدوك اینکو عمل ایلکان کشیلرکا ودخی قیاور برمو بزلار اینکو بندهلرنی یاوز بندهلرکبی دیو بیورمشدر مونك صونکنده ینه ایدور بو عمللردی تقدیرده یازلمشدرا کر الله تعه سنی اینکو عمل ایلدریوب تقدیرده یازغان اولسه شکسوسن بو عمللری ایلدرسن واکر یازغان اولسه بو عمللرنی قیلماعك ممکن دکلدر عملنی ایلاسنك ترك ایتسانك الله تعالی دندر بو وسوزلاردن اراده قیلورالله تعالی سنی جبر ایلاردیمکنی پس ایمدی شیطاننك بو وسوسهسینه جواب ویرکیل حقیقتده الله تعالی بندهلرنی وبندهلرنك فعللرنی یراتقوچی اولسهده انلرعه برنچه اختیاردخی ویرمشدر مثلا بنده برفعلنی اشلمککا اختیار ایتسه الله تعالی خلق ایدر یعنی

یار اتور اختیار فی الجمله بنده دندر و اول فعلنی بار قیلمق الله تعالی دندر
و بنده لر نک فعللرنی الله تعالی نک بلما کلکی و تقدیری و ارادهسی و لوح
المحفوظده یازمقلغی برله بندهنک مجبور اولماقلغی لازم دکلدر
انکچون مثلا زید بلسه عمرونک کونلرده بر کون قیلاسی عمللری نک
جملهسنی و زید بونی اراده قیلوب یازوب قویسه فرضا عمرو فلانچه
کونده فلانچه فعللرنی اشلار دیو و عمرو بو فعللرنی اشلکان نک بعدنده
اینه الماس بن بو اشلارنی زیدنک اراده قیلوب یازوب قویغانلغی
ایچون ایلادیم دیو انکچون عمرو بو فعللرنی اشلادی اوزی نک
اختیاری برله بس زید عمروکا جبر ایلمدی اوشبونک مثالی الله
تعالی هیچ کیمکا جبر ایلمس

مناجات و تنبیه

الهی دام شیطاندن خلاص ایت
بو یاورقوللرو کیمسن معاف ایت

فیلدن کیم هیچ بوک و کلم دورم اولماز
یناردر دیله هردم بی غم اولمز

دریغا کیم بوا کسکلو قوله هیچ
کیمسنه ساز کاری محرم اولمز

وفا اومه کوکل کیچ دنیادن کیم
هیچ اغوا آچنده بادام اولمز

ازلدن تا قیامت بو جهانده
کیمسنه راحت اولمادی هم اولمز

مکر مو منلر اوجماقده اوله شاذ
که زندان ایچره قیغوسز دم اولمز

بقا بیلن بقا بنیادی کوزلر
فنا ملکک بناسی محکم اولمز

نه تریاقی و کنجی وار جهانک
کیم انکله بیله رنج و سم اولمز

نه بال و کل وار ار و سز دیکنسز
نه دوکن وار که اخر ماتم اولمز

یاز اوله که اوکنده قیشی هم یوق
نه طانک کوردوک که صوکی احشام اولمز

جهانچك كم صنایه ایرشه سن — نه اورج وارکه صونکی بیرام اولمز
اولەصورتدە یوز بك آدم انسان — ولی معناده بری آدم اولمز
مثل یونتدن اولورمی برابر — قمو احمد رسول اکرم اولمز
مسیح اولورمی هر بایق مسافر — قمو عیسی اناسی مریم اولمز
قمو یوقسول مقامی فقره ایرمز — دمی هر درقه کیان ادهم اولمز
قموآدی سلیمان ملك توتماز — جهانده هر یوزکار خاتم اولمز
بهادر دیمه زشته کیم بهادیر — چو هر آدی بهادر رستم اولمز
مگر دوضی خوش اولەصوی اری — زیره هر قویی صوی زمزم اولمز
طلکی یوق مال عز وجاه وشاهلك — قاتنده معتیدن اکرم اولمز
یاریین میزانده قمو خیر وشر وك — جزاسی ذرچه پیش وکم اولمز
مرائی نەقدر چوق خیر ایدرسه — ثوابی درهمی بر درهم اولمز
بزه آیر وق صناعتدن نه اصی — نیچه ما کم قناعت پیشه اولمز
نچه ایش وارکه صنادیم ال ایرمز — دمی سوز وارکه آنی دیسم اولمز
غریبم غربته کالدیم اولمدن — ضعیفم نسنه هیچ کلمز المدن
دریغا کورلومی اورتدی غفلت — صاعمی فرق ایدەمزم صولمدن
بوعالم لشکرین نفسم چریسی — میدی شهریم دراب اولدن ظلمدن
اوکوت ویروك بکای دال یانلر — که بلدم فایده یوق اوز بلدکمدن
الهی فضلکی قیلمل قلاوز — بکا کم ازدم وقالدیم یولمدن

❀ باب ثالث اوچنجی باب ❀ طشره ده اولعان عمللرنك مثاللری بیاننده در

وبو طشره ده اولغان عمللر دیو فرض واجب سنت مستحب کبی عمل
لره ایدورلر بس ایمدی فرض اولغان عمللرنك مثالی نك بری
فرضا بر کمسه نك دبرنده ویا غیری بدننده ویا کیملرونده بر
درهمدن ارتوق آغر نجس اولسه یوب پاك ایامك فرضدر اکر
بر درهم اولسه یومق واجبدور واکر بر درهمدن کمرك اولسه سنتدر
ونجس بولماقلغنده شبهه اولسه مستحبدور وهیچ شبهه سز باکلکنی
ونجس یوقلقنی بلوب یوسه مثلا دبردن یمل چقغان ایچون یومق
کبی مکروهدر بو نلار نك جمله سینك تعریفلری کتاب نك اولنده
ذکر اولندي ایمدی بو رساله ختم ایتلدی واشتقاق نام رحمن
ورحیم دن فال رحمت دوتولدی حق تعالی یه ظنم واردر که فالمزی
درست قیلوب بزی حمایتنده وکنف رحمتنده آسوده قیله که بیوردر
ورحمتی وسعت کل شی وبزده فرح قیلوب عشق دل وصفای کوکل
ایله بو نظم موعظی ودره حافظی تحریر ایدالم که حلوا آخر الطعام
اولدوغی کبی بو نظم شرین منتهای کلام اوله

ای غریب باصدلکچه یاشکه ایمدی پایکی
بو کونه دك صرف ایدب دنیایه فکر ورایو
کیچروب فصل بهارك ایکمدك تخم عمل
غافل اولمه باشنك اوستنده ترر تیغ اجل
وای اکر کتساك بو حالکچه جهاندین ای عر
چون صبی دنیامزدر فاتارینه آلدانوب

باده ویر دلکا یوبن نفسه عزیز ایامکی
ای دریغا ضایع ایتدك بو نچه قیش ویایکی
کیچدی هنکام اوتدی بوستان فیه دك طول امل
ایکی پاره ایلیور ناکاه کمان ایتمز محل
ظاهرك مومن درونك اهل فسقه بکزیوب
بل مقدر اولماز ایرسه اولدی اولمز نصیب

مؤمن اولوب شرعه نشر ایدر ایسه‌ك اعتقاد
امر قضایه رضا اولوب فضلینه ایله اعتماد
غفلتیله کچر دنیا کا ایرمدین دست اجل
بل کلامنده بیورمشدر خدا عز وجل
مزرعه الآخره‌یی صانورسن بو جهانی ای فقیر
غافل اوله شول کچنلری ایکوب هوشکی تدبیر
یوقدر اصلا جهانك وعد عهدینه ثبات
کز درب ویرمدی اسکندره آب حیات
بو جهانی کر سلیمان جاهی اولورسه نصیب
کنج قارون کر میسر اولسه ارادناس مال
کتمیون دولت کشی کا دین ایله علم و کمال
ما میسرله عمل ایله ایا آشفته حال

٧

آخرت ایچون مهیا ایله ایمدی قوت و زاد
ایده سن صبح ومسا ایکی عدوبرله جهاد
قوامانی آخرتچون ایلکل ایلکو عمل
برزداین اولارلرشانندن دیب بل هم اضل
شرقه غربده کم ایلدیلری نیجه لراوشبو یو
توبه ایلدی هر معاصی دن ندم بحرینه کیر
تا بهادی هیچ آفریدن بو یلانجی دن مراد
غافل اولوب ناکهان صوندی اکاز هر ومات
آخری مزول اولوب قبره کیدرسن غریب
بهره ویرمز هیچ بری الا ایدن بخش و نوال
کاکلور کاها کلدر داری فناده کنج و مال
بی عمل علامه‌نی بل بی عسل زنبور مثال

یارب که غریق بحر عصیانمز
آواره کوی حیرت و حرمانمز
همیشه ایته‌ن یکمزدر رسق وفجور
لطفنك قپوسنده سائل غفرانمز

الهی اول کون که شراب زندکانی ننك صوك قدحی ایچلوب شیشه وجود
شکست اولسه مجلس شركك بلمسه‌لرزدن قیلمه (الهی اول کونکه میزان
عدلك قوریلوب محنت مکافات سیئه مجازات قسمت اولنسه فیض
فضلك ایله ابو القاسم شفاعتی بهره ور ایله (آمین)

بو کتابنڭ طبع اولنماغنه اذن ویرلدی بو شرط ایله کم بعد الطبع امضا محکمه سنه
لازم اولغان نسخه لاری بیرلسون غازان ثوریننك ۴ نچی کوننده
۱۸۴۸ الممضی میرزا اسکندر کاظم بیك

اوشبو رساله مذکوره کتابی رحیم جان سعید اوغلینڭ طبع خانه سنده باصمه اولندی
شهری قازاندا

تکبيرات الاولى خير من الدنيا وما فيها

تکبرات الاولی خیر من الدنیا و ما فیها